

Field : Physical Education

Type : Research Article

Recieved: 29.03.2016 - Accepted: 09.05.2016

Çocuk Resimlerinde Spor

Semiha YÜKSEK USTA, Fatma TEZEL ŞAHİN

Gazi Üniversitesi, Ankara, TÜRKİYE

Email: semihayukse@gmail.com

Öz

Bir toplumun sağlıklı olması, bireylerin sağlıklı olmasına bağlıdır. Gittikçe teknolojik gelişmelere bağlı olarak daha hareketsiz yaşam tarzının benimsendiği günümüzde sağlıklı olmanın koşullarından birisi hareketli yaşam ve spordur. Bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönemden itibaren bireyin hayatında olumlu etkisi olan sporu, çocukların nasıl algıladıklarını resimleri aracılığıyla belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ankara İli, Çankaya İlçesinde bir İlköğretim bünyesinde Anasınıfına devam eden 4-6 yaşları arasında 23 erkek ve 24 kız olmak üzere toplamda 47 çocuk araştırmanın çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri çizim tekniği kullanılarak toplanmış ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda; çocukların çoğunluğu futbol, koşu ve yüzme sporlarını çizmişlerdir. Resimlerde spor yapılan yerlere bakıldığında, çocukların sporu en fazla dışarı/açık havada resimledikleri görülmüştür. Resimlerde spor yapılan ortamda genellikle güneşli hava, bulut, gökyüzü, kuşlar, kelebekler gibi figürlere yer verilmiştir. Ayrıca çocukların resimlerde spor yapan kişileri, genellikle kendileri ve yakın çevreleri dışında “İnsan, kişi, adam, çocuk” olarak tanımladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, çocuk resimleri, spor algısı

Sports in Children's Drawings

Abstract

The health of a community depends on the health of the individuals. In current time when a sedentary life style is adopted depending on the technological developments in gradual form, one of the conditions to be healthy is active life and sport. The purpose of the current study was to determine how children perceive sport having a positive effect on the life of an individual from preschool period onwards through their drawings. Within this purpose, the working group of the study was made up of 47 children in total, 23 boys and 24 girls, attending to a kindergarten acting under a primary school at the age of 4 – 6 in the central town of Çankaya, Ankara, in the educational year of 2015 – 2016. The data of the research was collected through drawing techniques and the data obtained was analysed through descriptive analysis method. At the end of the study, most of the children drew football, running and swimming sports. As for the spaces of sports in the drawings, the children mostly drew the sports as outdoor ones. They mostly drew such figures such as sunny weather, cloud, sky, birds, and butterflies in the environment of sports. It was also found that children defined sportspeople as “human, person, man, child” other than themselves and their close friends.

Keywords: Preschool, children drawings, sport perception

Giriş

Bireylerin fizyolojik ve psikolojik yönlerden uyumlu ve dengeli gelişimini sağlayan etkinlikler olarak tanımlanan spor, fiziksel aktiviteler bütünü olmasının yanı sıra insanlara bir kişisel ve sosyal kimlik, grup üyeliği yani aidiyet duygusu sağlaması ile de bireyin sosyalleşmesine yardımcı olan bir kavramı ifade eder. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde spora büyük önem verilmekte ve erken yaşlardan başlayarak çocuklara spor ve beden eğitimi programları uygulanmaktadır (Küçük ve Koç, 2003).

Sporun başta fiziksel gelişim olmak üzere çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklediği bilinmektedir (Duman,2014). Ayrıca sporun çocuklar üzerindeki etkilerine bakıldığında, problem çözme becerisini, kavram gelişimini desteklediği, bedensel farkındalığı, fiziksel adaptasyonu artırdığı ve yaşam boyu spor alışkanlığının alt yapısını oluşturduğu saptanmıştır (Çelik ve Şahin,2013). Bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı bir nesil ve ulus kazanmakta en doğal ve etkili yol olan spor, kişilik gelişimi üzerinde de önemli etkilere sahiptir. Tiryaki ve arkadaşları (1991) tarafından yapılmış olan araştırmalara göre, spor yapanların yapmayanlara göre daha dışa dönük ve duygusal anlamda dengeli oldukları bulunmuştur (Tiryaki,2000). Ayrıca Neumann tarafından yapılan araştırmaya göre, genç sporcuların sporcuya olmayanlara göre daha çalışkan daha canlı ve zor koşullarda ortama daha iyi uyum sağlayan bireyler olduğu görülmüştür (Akt. Küçük ve Koç,2003).

Spor, özellikle 0-6 yaş döneminde temeli atılan beden sağlığı ve kişilik yapısının gelişimini etkiler. Birçok araştırma, çocukluk yıllarında kazanılan tutum ve değerlerin büyük bir kısmının yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, davranışını ve değer yargılarını biçimlendirdiğini ortaya koymuştur. Spor, büyüme çağındaki çocuklar için, hem fiziksel gelişim hem de kişilik gelişimi ve ruh sağlığı yönünden gereklidir. Çocukların bu bilinci kazanmalarında, aile ve eğitim kurumları önemli yer tutar. Bu bilinçle gelişimini sağlayan çocuk, spor alışkanlığı edinerek ilerde yaşam tarzı haline getirir (Ertaş,2012). Söz konusu bilincin oluşması için çocukların spor ve bedensel aktivitelere yüklediği anlamlar da önemlidir. Çocukların resimleri, dinamik bir faaliyet örneği olduğu gibi aynı zamanda yalın bir anlatım aracıdır. Çocuklar, resimleriyle, olaylar ve olgular hakkındaki duygu düşünce ve görüş biçimlerini dile getirirler. Bu sebeple, çocuğun dış dünyayı algılayışının bir göstergesi olarak kabul edilen resimler, çocuklarla iletişim kurmanın da önemli bir biçimidir (Yavuzer,1998). Bu araştırmada, çocukların bir konu hakkında algılayışlarının ortaya çıkarılmasında etkili olan projektif test yöntemi olan, çizim tekniği, kullanılarak spor hakkındaki algılarını belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, insanların dünyayı nasıl algıladıkları ve dünyada ne gibi deneyimler yaşadıkları ile ilgilenen; insanların çeşitli konular hakkında oluşturdukları anlamları anlamaya odaklanan araştırmalardır. Nitel araştırmalarda kritik nokta; olayı, anlamı ya da süreci araştırmacıdan ziyade katılımcının gözünden görebilmektir (Merriam, 2013). Bu araştırmada çocukların spor ve spor dallarına yönelik algılarını çizdikleri resim aracılığıyla ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde , Ankara’da İlköğretim okuluna bağlı anasınıfına devam eden 4-6 yaş arası 23’ü erkek 24’ü kız toplam 47 çocuk oluşturmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde, uygun örnekleme ve amaçlı örnekleme metodu kullanılmıştır. Araştırmaya katılacak olan çocuklar öncelikle uygun örnekleme metodu kullanılarak belirlenmiştir. Daha sonra, Lowenfeld (1971) tarafından belirlenen, çocuğun sanatsal gelişim evrelerinden ilki olan *Karalama Dönemini* geçip geçemedikleri ölçüt olarak belirlenmiştir ve bu evreyi geçmiş olan çocukların resimleri araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Çalışmanın verileri, çocukların spor ve spor dallarına ilişkin çizdikleri resimlerin toplanması ve çözümlenmesi ile elde edilmiştir. Araştırmacılar öğretmenler ile beraber sınıflara girerek çocuklar ile tanışmış ve bu tanışmadan sonra çocuklara bir resim etkinliği yapacaklarını söylemiştir. Çocuklara pastel boyalar ve resim kâğıtları verilerek sınıf ortamı hazırlanmıştır. Öncelikle çocuklar ile “Spor nedir?, Hangi spor dallarını biliyorsun?, Sen spor yapıyor musun?” gibi sorular sorularak sohbet edilmiştir. Daha sonra çocuklara “ Spor ve spor dallarını anlatan bir resim çizer misin?” yönergesi verilerek resim yapmaları istenmiştir. Resimlerini tamamlayan çocuklarla ayrı ayrı görüşülerek yaptıkları resimleri anlatmaları sağlanmıştır. Araştırmacılar, çocukların resimleri hakkında anlattıklarını yaptıkları resmin arkasına kaydetmiştir. Ayrıca çocukların demografik bilgileri, öğretmenler aracılığıyla çocukların dosyalarından alınarak demografik bilgi formuna kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizine başlanmadan önce çocukların çizimleri ve demografik bilgileri eşleştirilerek numaralandırılmıştır. Daha sonra, resimler incelenerek hangi temalar ele alınarak analiz edileceğine karar verilmiştir. Çizimlerin incelenmesi doğrultusunda,

-Spor dalı

-Sporun kimler tarafından yapıldığı

-Sporun nerede yapıldığı ve

-Resimdeki diğer betimsel unsurlar, temaları belirlenmiştir ve bu temalar doğrultusunda içerik analizi yapılmıştır.

Bu temalara göre incelenen resimler için frekans ve yüzde oranlarının verildiği tablolar oluşturulmuştur. Tablolarda yer alan bu temalara ilişkin açıklamalar çocukların kendi ifadeleridir. Çalışmanın geçerliliğini artırmak için çocukların resimlerinin anlatımında kullandıkları ifadelerle doğrudan alıntılarla yer verilmiştir.

Bulgular

Tablo 1. Çocukların Resimlerini Anlatımlarına Göre Spor Dallarının Dağılımı

<i>Spor dalları</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Basket	3	6,38
Futbol	10	21,28
Halter	3	6,38
Jimnastik	6	12,77
Koşu	8	17,02
Tenis	3	6,38
Yüzme	6	12,77
Diğer (plates,okçuluk,karate,buz hokeyi,kayak,voleybol)	8	17,02

Tablo1.'de çocukların resimlerini anlatmalarına göre çizdikleri spor dallarının dağılımları verilmiştir. Çocukların resimlerinde %21,28 ile en fazla futbol sporunu çizdikleri görülmektedir. %17,02 ile koşu ikinci sırada yer alırken, üçüncü sırada % 12,77 ile yüzme ve jimnastik sporu yer almaktadır. Çocukların % 6,38 oranında basketbol, halter ve tenis sporunu çizdikleri görülmektedir. %17,02 ile çocuklar resimlerinde diğer (plates,okçuluk,karate,buz hokeyi,kayak,voleybol) sporlara yer vermişlerdir.

Tablo 2. Çocukların Resimlerini Anlatımlarına Göre Sporun Yapıldığı Yer Dağılımı

<i>Sporun yapıldığı yer</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Çim/Dışarı	18	38,30
Deniz	5	10,64
Koşu bandı	2	4,26
Park	4	8,51
Saha	4	8,51
Diğer(Havuz,Araba,kurs v.b)	6	12,77
Belirtilmemiş	8	17,02

Tablo 2.'de çocukların resimlerinde anlatmalarına göre çizdikleri spor dallarının nerede yapıldığına dair dağılımlar verilmiştir. Tabloya göre çocuklar sporu, en fazla %38,30 ile dışarıda veya çimde yapılırken, ikinci sırada %10,64 ile denizde yapılırken resimlemişlerdir. Ayrıca %8,51 ile park ve sahada yapılırken ve %4,26 ile koşu bandında yapılırken, %12,77 oranında havuz, araba, kurs v.b yerlerde yapılırken resimlemişlerdir. Çocukların %17,02 oranında spor yapılan yeri belirtmedikleri görülmektedir.

Tablo 3. Çocukların Resimlerini Anlatımlarına Göre Sporun Kimler Tarafından Yapıldığının Dağılımı

<i>Spor Yapanlar</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
İnsan/Adam	27	57,45
Arkadaşlar	3	6,38
Hayvan	4	8,51
Kendisi	2	4,26
Sporcu	3	6,38
Takım	3	6,38
Diğer(gençler,büyük sınıf,anne)	5	10,64

Tablo 3.'te çocukların anlatımlarına göre resimlerinde sporu yapan şahısların kimler olduğuna dair dağılımlar verilmiştir. Çocukların resimlerini anlatırken % 57,45 ile “ Spor yapan bir insan” ya da “ Spor yapan bir adam” çizdiğini ifade ettiği görülmektedir. İkinci olarak % 8,51 ile hayvanları spor yaparken çizdikleri görülmektedir. Kendisini spor yaparken çizen çocuk oranı ise, % 4,26 olarak belirlenmiştir. Arkadaşlarını, sporcuları ve bir takımı spor yaparken çizen çocuk oranı da % 4,26'dır. Ayrıca çocukların %10,64 oranında anne, büyük sınıflar ve gençler gibi diğer şahısları da spor yapan kişi olarak resmettikleri görülmektedir.

Tablo 4. Çocukların Resimlerini Anlatımlarına Göre Sporun Yapıldığı Ortamın Tasvir Dağılımı

<i>Tasvir</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Bulut	2	4,26
Çim/Ağaç/Çiçek	7	14,90
Gökyüzü	6	12,77
Güneşli Hava	16	34,04
Hayvan (kuş,kelebek)	7	14,90
Skor Tablosu	3	6,38
Yağmurlu Hava	3	6,38
Diğer (Ev,Buz)	3	6,38

Tablo 4.'te çocukların resimlerini anlatımlarına göre, sporun yapıldığı ortamda yer verilen betimsel unsurların dağılımı verilmiştir. Tablo'ya göre, çocuklar %34,04 ile en fazla güneşli hava çizerken, %14,90 ile resimlerinde çim/ağaç/çiçek ve hayvan figürlerine yer vermişlerdir. Çocuklar, %12,77 ile üçüncü sırada gökyüzü resmetmişlerdir. Resimlerde % 6,38 oranında skor tablosuna yer verilirken yine aynı oranda yağmurlu hava tasvir edilmiştir. Çocuklar en az %4,36 ile bulut figürünü resmetmişlerdir. Ayrıca çocukların %6,38 oranında ev ve buz gibi diğer unsurlara resimlerinde yer verdiği görülmektedir.

Tartışma

Araştırmanın sonuçlarına göre, çocuklardan bildikleri spor dallarını çizmeleri istendiğinde sırasıyla en fazla futbol, koşu, yüzme ve jimnastik sporlarını çizdiklerini belirtmişlerdir. Resimler ve çocukların resimleri anlatımları incelendiğinde, futbolun sahada takımlar halinde gerçeğe uygun resmedildiği ve skor tablosuyla desteklendiği görülmüştür.

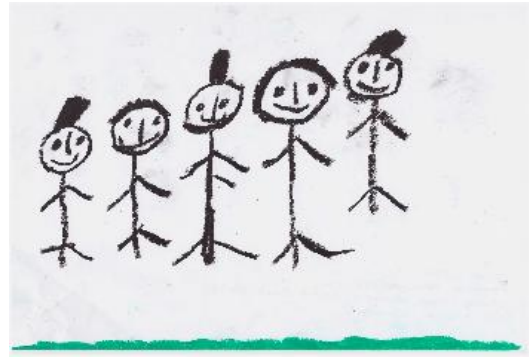

Resim 1.

Resim 1.'de futbol maçı resmeden çocuk: “Buradaki adamlar futbol oynuyorlar. Bir takım Fenerbahçe ve diğeri Galatasaray. Fenerbahçe bu sayıya göre tamamladı. Galatasaray da sıfır. Günlerdir Fenerbahçe kazanıyor, Galatasaray ağlıyor.” Şeklinde resmini anlatmıştır (Resim 22,Erkek,5 Yaş). Resim incelendiğinde, skor tablosunda hangi takımın hangi puana sahip olduğu takımın renkleri ile aynı olduğundan kolaylıkla anlaşılacaktır.

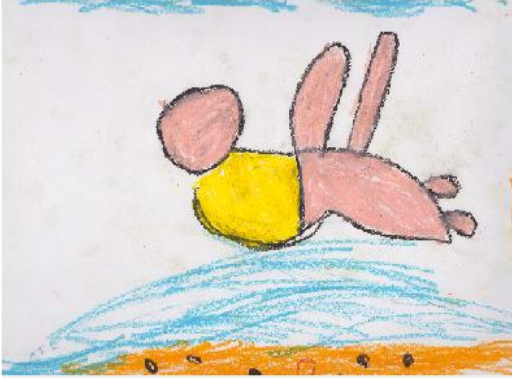

Resim 2.

Resim 3.

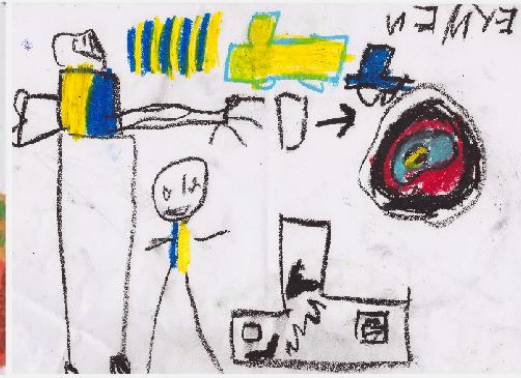
Resim 2.'de koşu sporunu çizen çocuk: “ Bunlar biziz. Hepsi arkadaşlar. Koşu yapıyorlar.” Şeklinde resmini açıklamıştır (Resim 18,Kız,5 Yaş). Resim 3'te görülen çizimini anlatan çocuk: “Okuldan çıkan çocuklar koşuya gitmişler. Çimen de çizdim.” Şeklinde resmini ifade etmiştir (Resim 3, Erkek, 5 Yaş).

Resim 4.**Resim 5.**

Resim 4.'te ve 5.'te yüzme sporunu resmeden çocukların resimlerine yer verilmiştir. Resim 4'te çocuk, yüzme sporunu çizdiği resmini: “Yüzme sporunu çizdim. Genç bir yetişkin denizde yüzüyor. Taşlar var. Taşlar denizin derinlerinden geliyor ve gökyüzü çizdim” şeklinde ifade etmiştir (Resim 15,Kız,6 Yaş).

Resim 5.'te resmi görülen çocuk ise yüzme sporunu çizdiği resmi: “Bu benim yüzüyorum. Yüzme havuzunda acele ile yüzüyorum” şeklinde ifade etmiştir (Resim 44,Erkek,5 Yaş).

Tablo 2.'de verilen dağılımlara bakıldığında, 8 çocuğun okçuluk, halter, buz hokeyi v.b gibi diğer spor dallarını resimlediği görülmektedir.

Resim 6.**Resim 7.**

Resim 8.

Resim 6.'da halter sporunu çizen çocuk: “ Adam halter kaldırıyor. Kuşlar uçuyor. Ağaçtan halterci elma alıp yiyor, güçleniyor. Haltercinin suyu var bir de küçük halterler var.” Sözleri ile resmini anlatmıştır (Resim 4,Erkek,5 Yaş).

Resim 7.'de resmi görülen çocuk: “Okçuluk sporunu çizdim” sözleri ile resmini anlatmıştır (Resim 4,Erkek,5 Yaş).

Resim 8.'de ise çocuk: “ Annesiyle çocuk hokey oynuyorlar. Burası da hokey oynaması için buz. Engeller de var.” Şeklinde ifade ettiği resminde buz hokeyi sporunu çizmiştir (Resim 12,Kız,5 Yaş).

Araştırmanın sonuçlarına göre, çocukların en fazla futbol, koşu ve yüzme sporunu çizmiş olmaları çocukların popüler kültürden etkilendikleri ve en fazla göz önünde olan spor dallarına dair daha fazla bilgi sahibi olduklarını düşündürmektedir. Çocukların spor ilgilerini oluşturacak unsurlardan birisi de taklit ve imrenmedir. Çocuklar, en basitinden en karmaşığına kadar davranış şekillerinin birçoğunu taklit yoluyla geliştirirler. İlk önce ailede başlayan bu taklit etmeler giderek sevdiği, beğendiği ve hayranlık duyduğu diğer yetişkinlerle devam eder. Sporcular, müzisyenler ve sinema oyuncularını çocukların ve gençlerin taklit etmeye en çok eğilim gösterdikleri kişilerdir (Yücel,2004). Bu bağlamda, çocukların spor bilincini kazanmaları için popüler iletişim araçlarından faydalanmak gerektiği ve çocuklara olumlu modeller sunmanın önemli olduğu söylenebilir. Amman ve ark. (2000) spora ilgi duyan anne ve babaların çocuklarını da spor yapmaya teşvik ettiklerini ve spora teşvik konusunda anne ve babanın eğitim düzeyinin önemli olduğunu ortaya koymuştur (Akt.Yücel v.d,2015).

Resimlerde spor yapılan yerlere bakıldığında çocukların en fazla dışarı/açık havada, denizde, park ve sahada spor yaptığını resimledikleri görülmüştür.

Resim 9.

Resim 9.'da verilen Tenis sporunun dışarı ve güneşli hava, çim ile birlikte çizildiği ve bir hayvan figürünün yer aldığı resmi çizen çocuk; “ Çocuklar tenis oynuyorlar, yanlarında kedi var onlara ulaşmak istiyor.” Şeklinde resmini anlatmıştır (Resim 19,Kız,5 Yaş).

Resim 10.

Resim 10'da sahada çizilmiş Basketbol sporuna yer verilmiştir. Resmi çizen çocuk: “Basketbol takımı çizdim. Basketbol direği çizdim. Bir skor tablosu çizdim, kimin kazanmadığını belirlemek için. Çimen saha üzerinde oynuyorlar.” Şeklinde resmini anlatmıştır (Resim 23,Erkek,5 Yaş).

Resim 11.

Resim11’de resmi görülen çocuk “Bu benim bu da yürüme bandı, yürüme bandında yürüyorum” (Resim 34,Erkek,5 Yaş) şeklinde anlattığı resminde sporun yapıldığı yer olarak yürüme bandını çizmiştir.

Aydoğan ve arkadaşları (2015) tarafından yapılmış olan “Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Spora İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” isimli çalışmada, çocuklara “Spor nerede yapılır?” sorusuna çocukların çoğunun evde ve dışarıda cevabını verdikleri görülmüştür. Dışarıda cevabını verenler sporun daha çok spor salonunda, jimnastik salonunda, sahada, kaldırımında, parkta, geniş alanlarda, bale kursunda ve büyük halı üzerinde yapıldığını belirtmişlerdir. Çocukların hareket olanaklarının son derece sınırlı olduğu günümüzde, apartmanlarda yaşayan, okula servisle giden ve vaktinin çoğunu televizyon ve bilgisayar karşısında geçiren çocuklar, bu yaşam biçiminin yanı sıra çarpık kentleşme nedeniyle oyun alanları ve parklara, buralarda yapılan aktivitelere oldukça uzak kaldıkları düşünülmektedir. Buna rağmen araştırmanın sonuçlarına göre çocukların çoğu, sporun açık havada yapılan bir etkinlik olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmalar çocukların özellikle fiziksel aktivite içeren oyunlar oynayabilmek için rahat mekânlara ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur (Hamilton, 2002).

Sonuçlar doğrultusunda, günümüz yaşam koşulları da göz önüne alındığında açık hava imkânı bulamayan çocuklar için fırsatlar yaratılması ve spor salonları, kurslar, ev ve okullarda da çocukların hareket ihtiyacını karşılayacak, enerjisini boşaltacak sportif etkinliklere yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Resimlerde çocukların spor yapılan ortamı tasvirlerine bakıldığında, ortamda genellikle güneşli hava, bulut, gökyüzü ve kuşlar, kelebekler gibi figürlere yer verilmiştir. Ayrıca resimlerde yüz ifadesine yer verildiği durumlarda Resim 12’de görüldüğü gibi kaybeden takımlar hariç çoğunun olumlu yüz ifadelerine sahip olduğu görülmektedir. Çocuk çizimlerinde çiçek, evle birlikte görülmeye başlanır. Mutlu evlerin bahçesinde ve giriş yolunun iki tarafında mutlaka çiçek figürleri görülür. Çiçeğin olduğu yerde çoğunlukla sarıya boyalı, ışık saçan bir güneş, açık bir hava ve kuşlar vardır. Mutsuz çocuk çizimlerinde çiçeğe pek rastlanmaz. Çocuk için rahatlıkla çiçeğin mutluluk ve neşe sembolü olduğu söylenebilir. Güneşli, açık hava, açık renkli bulutlar, çiçekler ve ağaçlar ile birlikte çizilen kuşlar mutluluğu ve yaşama sevincini sembolize eder (Savaş,2014). Bu bilgiler ışığında çocukların spora karşı olumlu duygular içerisinde oldukları söylenebilir.

Resim 12. “Takım spor yapıyor. Yenilenler üzgün. Kazananlar mutlu.”

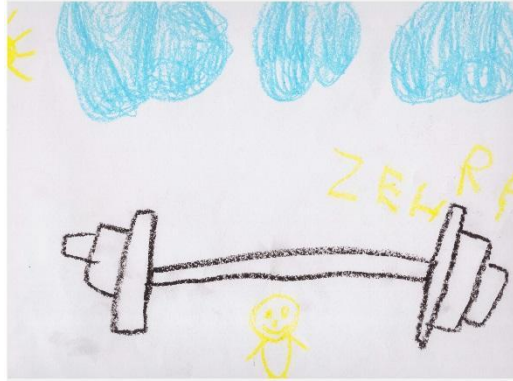
(Resim 8,Erkek,5 Yaş)

Resim 13.

Resim 13’de resmi görülen çocuk çim, güneşli hava ve mutlu yüz ifadelerine yer verdiği resmini: “ Anne ve çocuk koşuyorlar, engeller var onların üzerinden atlıyorlar. Güneş ve çim var” şeklinde ifade etmiştir (Resim 13,Kız,5 Yaş).

Resimlerde spor yapan kişileri ise genellikle kendileri ve yakın çevreleri dışında “İnsan, kişi, adam ” olarak tanımladıkları görülmüştür. Örneğin, Resim 5.’ te çizimine yer verilen çocuk: “Yüzme sporunu çizdim. Genç bir yetişkin denizde yüzüyor.” Şeklinde resmini anlatmıştır. Çocukların çoğunlukla sporu yapan kişiyi adam, insan, genç bir yetişkin olarak ifade etmiş olmaları çocukların sporu büyük insanlar ile ilişkilendirdiklerini ve yakın çevrelerinde spor yapan rol modeller görmediklerini düşündürmektedir. Ayrıca, Resim 5. İncelendiğinde, spor yapan kişinin yüzünde organlara yer verilmediği görülmektedir. Bu da çizilen sporcunun tanımlanmaya gerek duyulmayan herhangi biri olarak çizildiğini düşündürmektedir.

Resim 14.

Resim 14’te yer verilen çizimde çocuk : “Halter var. Halter kaldıran bir adam var. Güneş ve bulutlar var. Dışarıda halter kaldırıyor.”(Resim 31,Kız, 6 Yaş) şeklinde anlattığı resminde sporu yapan kişiyi “Bir adam” olarak ifade etmiştir. Bu resim incelendiğinde çocuğun, spor yapan kişiye ayrıntılı yer vermediği, olması gereken boyutlardan küçük ve vurgulu olmayan rengin kullandığı görülmektedir. Resimde ayrıntılarına yer verilmeyen spor yapan kişi neredeyse görünmezken esas vurgulanan ögenin halter ve bulutlar olduğu görülmektedir. Resimlerde kendileri ve yakın çevrelerinden bağımsız kişilerin spor yaparken resmedilmesi, çocukların yakın çevrelerinde veya tanıdıkları spor yapan modellerin olmadığını düşündürmektedir. Yavuzer’e (1998) göre çocuklar bağ kurdukları, önemsedikleri figürleri

oldukça ayrıntılı veya büyük çizmeye eğilimlidirler. Örnek olarak Resim 14’te resmine yer verilen çocuğun halteri insan boyundan büyük çizmesi vurgulamak istediği figürün sporu yapan kişiden çok halter olduğu anlaşılmaktadır.

Aydoğan ve arkadaşları (2015) tarafından yapılmış olan çalışmada, çocuklarla yaptıkları görüşmede, sporu kimler yapar sorusuna çocukların büyük çoğunluğunun sporu yetişkinlerle ilişkilendirdikleri ve bu kapsamda genelde “büyükler, annem, babam” cevabını verdikleri görülmüştür. Bu araştırmada, çocukların yalnızca ikisinin kendisini spor yaparken çizdiği de göz önünde bulundurulduğunda, çocukların spor yapan modellerle karşılaşmamasının yanı sıra kendilerinin de spor ve hareket etkinliklerine yeteri kadar zaman ayırmadığı düşünülmektedir. Sijtsma ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan araştırma, çocukların fiziksel aktivite düzeyleri ile annelerinin fiziksel aktivite düzeyleri arasında ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda spor alışkanlığının gelişmesinde çocuklara odaklanmanın yanı sıra ailelerin de bu konuda bilinçlendirilmesi ve sportif faaliyetlerde bulunmasının teşvik edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde, öğretmenlerin de bu konuda bilinçlendirilerek eğitim etkinliklerinde beden eğitimi ve spor aktivitelerine yer vermesi sağlanmalıdır. Öğretmenlerin okul öncesi dönemde beden eğitimi ve spora olan bakış açılarını inceleyen çalışmada, araştırmaya katılan sadece 2 öğretmenin sportif aktivitelere yer verdiği , öğretmenlerin uygulamalar esnasında sporun yararlarından bahsetmedikleri, sabah ve öğleden sonra eğitim yapan bu kurumlarda jimnastik çalışmalarına çok az yer verildiği gözlenmiştir (Haşıl Korkmaz ve Erol,2003). Bu sonuçlara dayanarak, öğretmenlerin okul öncesi dönemde beden eğitimi ve spor etkinliklerinin uygulanması ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri almalarının etkili olacağı söylenebilir.

Okul öncesi eğitim programında, hareket etkinliğine yönelik; “Hareket etkinliğinin amacı, çocukların temel hareket becerilerini geliştirerek çocuğun fiziksel, motor, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal, gelişimine ve öz bakım becerilerine katkıda bulunmaktır. Böylece çocuğun fiziksel etkinliklere yaşam boyu katılımı da sağlanabilir. Çocukların fiziksel ve motor yeterliliklerinin, algısal motor gelişimlerinin ve hareket becerilerinin yani yer değiştirme, nesne kontrolü ve denge becerilerinin geliştirilmesini içeren etkinliklerdir.” (MEB,2013) İfadelerine yer verilmiştir. Milli Eğitim Okul Öncesi Eğitim Programında da belirtildiği gibi okul öncesi eğitim kurumlarında hareket etkinliklerine daha dengeli şekilde öğretmenlerin planlarında yer vermeleri gerektiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

Aydoğan Y, Özyürek A, Gültekin Akduman G (2015).Okul öncesi dönem çocuklarının spora ilişkin görüşlerinin incelenmesi. International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS),(Special Issue 3).103-115.

Çelik A, Şahin M (2013). Spor ve çocuk gelişimi. International Journal of Social Science 6 (1), 467-478.

Ertaş Ş (2012).Çocuk ve spor ilişkisi üzerine fiziksel biçimlenmeyi etkileyen ergonomik faktörlere dayalı bir model. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Hamilton I. (2002). Where do children play? Children’s Play Information Service Factsheet. http://www.ncb.org.uk/media/124830/no.4_where_do_children_play.pdf (Erişim: 03 Mart 2016)

Haşıl Korkmaz N, Erol S (2003).Farklı Eğitim almış öğretmenlerin okulöncesi dönemde yer alan beden eğitimi ve spor aktivitelerini uygulamalarına ilişkin bir inceleme (Bursa örneği). Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. (8-17)

Küçük V, Koç H (2003). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 9, 211-221.

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı, (2013).Ankara.

Savaş İ. (2014). Çocuk resmi ve bilinçaltı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sijtsma A, Sauer P.J.J., Corpeleijn E. (2015). Parental correlations of physical activity and body mass index in young children the GECKO Drenthe cohort. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity. 12 (132).

Tiryaki Ş (2000). Spor Psikolojisi, Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.

Yavuzer H (1998). Resimleriyle Çocuğu Tanıma. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yücel A S, Kılıç B, Korkmaz M, Göral K (2015).Spor yapan çocukların spor tercihleri ve bunu etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi. Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık Ve Tıp Bilimleri Dergisi. 14(5),20-54.

Yücel M (2004).Gelişim ve öğrenmenin spor kültürünün oluşmasına etkisi. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi. 100-108.